

Eesti õpilasfirma ähvardab Saksa tööstushiiglast kohtuga

Valemivihikuid tootev endine õpilasfirma Realister süüdistab Euroopa juhtivat paberitööstust Herlitz häbitus kopeerimises.

Toivo Tänavsuu

toivo.tanavsuu@ekspress.ee

Herlitz müüb alates tänavusest suvest Eesti turul kaustikuid, milles sisalduvatelt koolivalemite lehekülgedelt leiavad Realisteri juhatusel liige **Sten Saar** ja turundusjuht **Sander Saar** üksüheseid sarnasusi oma firma möödunud õppeaasta valemivihikutega.

Patendibüroo Käosaar ja Co toetusel on noored ettevõtjad oma õiguste kaitseks valmis ka kohtuteed ette võtma. Sest Realisteri töö kaubamärgiga Valemivihik, millega neli aastat tagasi kooli õpilasfirmas 4Poega algust tehti, pole enam mingi naljategu, vaid tõsine äri. Vihikuid müüb Realister nii Eestis kui ka tütarfirma kaudu Lätis. Tänavu suvel siseneti Soome turule ning kontserni kogukäive küünib aasta lõpuks juba korraliku 10 miljoni kroonini. Just praegu, kui kooliaasta algab, on selles äris kõige kuumem hooaeg.

Sten Saare sõnul ei taha Realister ainuõigust valemide koolivihikusse trükkida. See seda tehti maailmas juba ammu enne Realisteri loomist. Saare sõnul on Herlitz kopeerinud Realisteri vihikute matemaatika- ja keemiavalemite, skeemide ja reeglite jaotuse, grupeeringu ja ka disaini. "Me ei pane valemide oma vihikutesse suvaliselt. See on looming, mis valmib koostöös õpilaste ja õpetajatega mitmekuulise arendustöö tulemusena," ütleb ta.

"Elav" Eesti vihik

Realisteri Valemivihik pole Saare sõnul niisama vihik nagu Herlitz oma,

mida toodetakse kusagil välismaal miljonite kaupa. Eestlaste vihik on "elav" interaktiivne toode, mida pidevalt edasi arendatakse. Näiteks 2007. aasta "vihikumudelil" on trendikas järjehoidja, märkmetasku, kleeppaberid ning isegi oma ID-number, millega saab loosimisel osaledes auhindu võita. Realister korraldab koolinoortele olümpiaade ja muid lähedaid üritusi.

"Tee, aga tee paremini – see oleks normaalne konkurents. Aga meie toodet lihtsalt kopeerida, seda ei saa lubada," ütleb Saar.

16. augustil, mõni päev pärast Herlitz valemitega vihikute ilmumist Eesti poelettidele, saatis Saar Berliini suurfirma peakontorisse märgukirja. "Oleme siiralt üllatunud, et Euroopa üks vanimaid ja väärikamaid trüki- ja disainifirmasid on otsustanud tootma ja turustama hakata selliseid tooteid, jättes seejuures kõrvale aususe ja väärikuse," kirjutab Saar 4,8 miljardi kroonise aastakäibega gigandile, kelle kaubamärki tuntakse Euroopas juba sada aastat.

Kirjas nõuti Herlitz valemitega vihikute müügi kohest lõpetamist. Pakkudes võimalust tobe tüli rahumeelselt lahendada, ei jätnud Saar ähvardamata ka võimaliku kohtuteed ning kahjunõudega. "Tegemist on selge kopeerimisega ning kohtus ei tohiks selles osas isegi vaidlust tekkida," ütleb Saar Ekspressile.

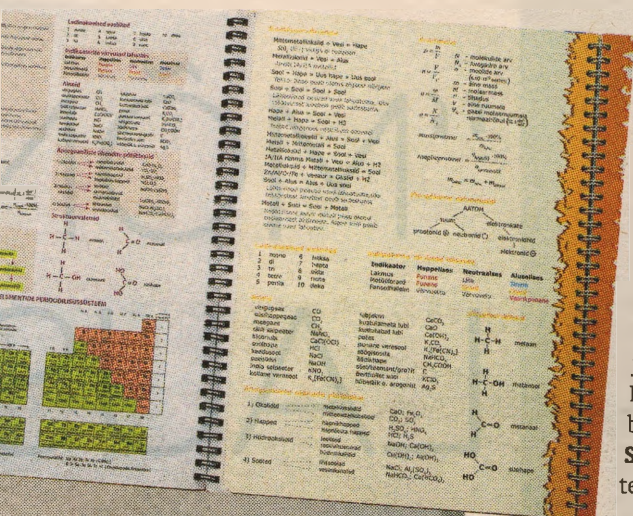
Herlitz lõpetas vihikute tarne

Herlitzilt üsna kiiresti saabunud vastuses küsitakse seisukoha kujundamiseks ajapikendust kuni 31. augustini ning lubatakse valemitega vihikuid poodidesse mitte tarnida. Ekspressile öeldi Herlitz

NÕRDINUD: Noortele ettevõtjatele Sander Saarele (vasakul) ja Sten Saarele ei mahu pähe, kuidas suur ja auväärne Saksa firma võib tegelda lihtlabase kopeerimisega.

FOTOD TIIT BLAAT

SARNASED: Herlitz viihikus (vasakul) ja Realisteri viihikus (paremal) on kattuvad valemiplokid. Isegi mõni sama kirjaviga.

peakontorist, et selliseid konflikte ei kommenteerita.

Vaidlusaluseid vihikuid müüvad ETK ja Prisma kauplused ning Tallinna Kaubamaja. Neid ei müü Rimi ja Selver. Herlitzit Eestis esindava Anobion Hulgimüügi juht **Andres Sildam** on üllatunud, et "Realister asja teravaks kisub".

Sildami hinnangul on Herlitz toode täiesti teistsugune. "Kui Realister panustab reklaami müümisele trendikatele noortele, et mõjutada neid asju ostma ja teenuseid tarbima, siis Herlitz toodetud kaustikud on ilma reklaamita ja mõeldud õppivatele noortele. Kui Realister on tootnud suurema reklaamimahu müümiseks iga aine kohta eraldi lihtsa kaustiku kaaluga kokku umbes 1 kg, siis Herlitz toodetud kaustik kaaluga umbes 200 grammi on universaalne, värviliste registreeritavate iga aine jaoks ja võimalusega täis kirjutatud lehed hiljem mugavalt arhiveerida kiirköitjasse," rääkis ta. Anobion kavatseb müüa valemitega kaustikuid ka edaspidi.

Turul konkurendi praakvihikud

Lisaks Herlitzile on vendadel Saartel veel teinegi mure. Nimelt on polettidel ka osaihuingu Kergelo, Realisteri endise koostööpartneri väikesemõõdulised valemitega vihikud. Nende sisu aga kubiseb vigadest. Sten Saare hinnangul viib selline praak ka tugeva Valemivihiku kaubamärgiga Realisteri maine turul alla.

Kergelo juht **Riho Sepp** tunnistas, et firma viihikute üks partii sisaldas vigu. "Meil oli probleeme tootmisega, aga praeguseks on asi lahendatud. Panime parandatud valemid oma koduleheküljele üles ning õpilased saavad need viihikutes ära parandada," ütles ta.

Realisteri eesmärk on viia Valemivihik 2015. aastaks kõigisse Euroopa riikidesse. Ning vaatamata raskustele liigub Sten Saare sõnul kõik selle eesmärgi rütmis. "Praegu otsime finantsinvestoreid, kes seda kasvu toetaksid," märgib ta. Seni laienetakse omavahendite arvelt ja jäetakse jaotamata kasum, mida mõne aastaga on kogunenud üle poole miljoni krooni.

Patendivolinik: Herlitz rikub Realisteri õigusi

Realisteri mitu aastat intellektuaalomandi küsimuses nõustanud patendivoliniku Kalev Käosaare hinnangul rikub Herlitz Realisteri õigusi autoriõiguse esemele. Rikkumine on Realisteri loodud viihikute kujunduse kopeerimine, algse teose muutmine ning müügiks pakumine Herlitz poolt ilma Realisteri nõusolekuta. "Autoriõigusega kaitstavaks esemeks ei ole antud juhul valemid iseenesest, vaid valemite paigutus ja viihikulehe üldine kujundus," leiab Käosaar.

Käosaar viitab autoriõiguse seaduse § 13, mille kohaselt kuulub autorile ainuõigus igal moel ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose sama viisiilist kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest. Sealhulgas kuulub autorile õigus lubada ja keelata teosest või teose osast ühe või mitme ajutise või alalise koopia otsest või kaudset tege-

mist mis tahes vormis ja mis tahes viisil. Lisaks kuulub autorile õigus lubada ja keelata teose või selle koopiate levitamist, mis tahes muudatuste tegemist teoses endas jne. Autoril on õigus nõuda rikkujalt teose õigusvastase kasutamise tekitatud varalise kahju hüvitamist, edasisest rikkumisest hoidumist ning piraatkoopiate hävitamist.

"Olen alati soovitanud oma klientidele võimaluse korral leida kohtuväline lahend, mis säästab kõikide osapoolte aega ja raha. Antud juhul on Realister väljendanud ka oma selget soovi kokkuleppele jõuda, kuid kindlasti näeme vajadusel alust ka kohtusse pöördumiseks," ütles Käosaar. Välistada ei saa tema sõnul ka avalduse tegemist politseile: seaduse järgi võib juriidilist isikut autoriõiguste omaja varalis- te õiguste rikkumise eest karistada rahatrahviga kuni 500 000 krooni.